

Praktilise töö läbiviimise kord Vändra Gümnaasiumis

Praktiline töö on õpilase või õpilaste poolt õppekava raames loodud teos, õpilasfirma, tehnoloogiline lahendus, õppematerjal või projekt ja selle kirjalik kokkuvõte. Kirjalik kokkuvõte avab praktilise töö tausta, lähtealused ja eesmärgid ning kirjeldab kontseptuaalset lahendust, töö aktuaalsust, tööprotsessi ja töö tulemust. Kooli õppekavas võib piiritleda, milliseid praktilisi töid selles koolis ette valmistada saab (HT määrus nr 62, §1 p 2., 2011).

Märkus: Praktilisel tööl võib olla üks või mitu õpilasautorit, kelle panus töösse on selgelt näidatud ja eristatav. Kõik autorid peavad osalema praktilise töö esitlemisel.

Juhend õpilasele

1. Praktilise töö kirjaliku kokkuvõtte koostamine toimub kursuse „Uurimistöö alused” raames.
2. Õpilane valib õppeaine ja teemavaldkonna, milles ta planeerib praktilise töö teostada. („Uurimistöö alused” 7. tund)
3. Õpilane valib oktoobrikuu jooksul õppekavast lähtuva teema- või tegevusvaldkonna, milles ta planeerib praktilist tööd läbi viia õpetajate esitatud nimekirjast või omapoolsest huvist lähtuvalt.
4. Õpilase valitud juhendaja ei pea olema oma kooli õpetaja, kuid peab olema pedagoogilise kõrgharidusega ning pädev praktilise töö juhendamiseks.
5. Õpilane koostab esialgse töö- ja ajakava oma praktilise töö läbiviimiseks. (7.-8. tund)
6. Kui kava on kursusel heaks kiidetud, siis pöördub õpilane juhendaja poole ning täpsustab koos juhendajaga praktilise töö tegevused ja ajakava.
7. Õpilane teostab ja vormistab nõuetekohase praktilise töö õppeaasta jooksul õpetaja/juhendaja juhendamisel.

8. Praktiline töö koolisisese üritusena tuleb õpilasel eelnevalt, vähemalt üks kuu enne ürituse toimumist, kokku leppida uurimistöode koordinaatoriga ja kooli juhtkonnaga, esitades ürituse toimumise täpse päevaplaani.
9. Õpilane võib praktilise töö teostada individuaalselt, paaris- või rühmatööna (rühma suuruseks 3 õpilast). Rühmatöö puhul peab iga õpilase panus töösse olema selgelt näidatud ja eristatav. Kõik autorid peavad osalema praktilise töö esitlemisel.
10. Õpilane ja juhendaja arutavad läbi praktilise töö teostamise võimalused ja väljundi ning kinnitavad omavahelise kirjaliku kokkuleppe. Allkirjastatud dokument „Gümnaasiumi uurimistöö või praktilise töö teema ja juhendaja valiku kinnitus“ esitatakse uurimistöode koordinaatorile oktoobri kuu jooksul.
11. Juhendaja ja teema (valdkond) valik kinnitatakse uurimistöode koordinaatori juures I trimestril, oktoobrikuu viimasel nädalal.
12. Õpilane koostab esialgse töö- ja ajakava oma praktilise töö ettevalmistamiseks ja läbiviimiseks kursuse „Uurimistöö alused“ tunnis. (7.-8. tund)
13. Kui kava on koostatud, pöördub õpilane aineõpetajast juhendaja poole ning täpsustab koos juhendajaga töö- ja ajakava ning kinnitab selle allkirjaga.
14. Töö- ja ajakava olemasolu ja sellest kinnipidamise eest vastutab õpilane.
15. Õpilane võib koostada oma praktilise töö teostamise etappide kohta mapi, mis sisaldab ajakava, kirjeldusi töö erinevate etappide kohta, fotomaterjali jms.
16. Õpilane vormistab mapi materjalide põhjal praktilise töö nõuetekohase kirjaliku kokkuvõtte, mis koosneb järgmistest osadest: tiitelleht, sisukord, sissejuhatus (oma töö eesmärgid ja valiku põhjendus), teooriaosa, töö käik (töö etappide kirjeldus), kokkuvõte, resüme, kasutatud allikate loetelu ja vajadusel lisad (vt nõudeid „Vändra Gümnaasiumi õpilasuurimise koostamise juhend“).
17. Õpilane esitab valmis töö, mis koosneb praktilisest tööst (ese, teos vms) ja kirjalikust osast ehk kokkuvõttest, juhendajale õigeaegselt s.t kaks nädalat enne kaitsmist.
18. Õpilane esitab oma töö kohta annotatsiooni (vt VG õpilasuurimise koostamise juhend, lisa 9), mille täidab eraldi väljatrükitud lehel etteantud blanketi kohaselt. Annotatsioon esitatakse uurimistöode koordinaatorile samaaegselt valminud töö esitamisega.
19. Õpilane esitab oma valmis praktilise töö kokkuvõtte (kirjaliku osa) hindamiskomisjonile elektrooniliselt. Oma valmis töö kirjalik osa tuleb õpilasel saata juhendaja ja uurimistöode koordinaatori e-mailile hille038@gmail.com kaks nädalat enne töö kaitsmist.

20. Praktiline töö eseme või mõne muu taaie näol tuleb tuua kooli ja esitada ülevaatamiseks hindamiskomisjonile. Praktilist tööd eseme kujul esitletakse kaitsmise päeval (või kokkuleppel ka kaitsmisele eelneva nädala jooksul).
21. Esitatud praktiline töö on hoiul kuni kaitsmispäevani kooli sekretäri kabinetis ja sellega saab tutvuda koha peal.
22. Õppeaasta sees toimuva ürituse korraldamisel on võimalik õpilasel oma praktilist tööd esitleda vastaval üritusel, kus viibivad ka hindamiskomisjoni liikmed, ja kaitsta seda koos kirjaliku osaga õppeaasta lõpus, ettenähtud ajal.
23. Õpilasel on kohustus retsenseerida ja anda hinnang kaasõpilase tööle (vt VG õpilasuurimuse koostamise juhend, lisa 8) etteantud kava kohaselt ja esitada (hiljemalt üks nädal enne retsenseeritava töö kaitsmist) retsensioon uurimistööde koordinaatorile elektrooniliselt või eraldi väljatrükitud lehel.
24. Õpilane koostab praktilise töö kaitsekõne ja esitluse kaitsmisel esitamiseks.
25. Praktilise töö kaitsmisele lubatakse õpilane, kui ta on ettenähtud ajaks (kaks nädalat enne kaitsmist) esitanud juhendajale ja uurimistööde koordinaatorile oma praktilise töö koos kirjaliku kokkuvõttega ning juhendaja nõusolekuga, mille kinnitus on õpilase kirjalikult vormistatud annotatsioonil (vt VG õpilasuurimuse koostamise juhend, lisa 9).
26. Praktiliste tööde esitlemine (kaitsmine) toimub hindamiskomisjoni ees maikuus või projektis osalenud õpilastel vastava kooli ürituse või projekti toimumise ajal.

Juhend juhendajale

1. Õpilase praktilise töö vastutav juhendaja on kooli töötaja või juhendamiseks pädev inimene väljastpoolt kooli (HT määrus nr 62, §3 p 4), kes omab pedagoogilist kõrgharidust.
2. Ühel juhendajal saab olla kuni 3 juhendatavat või 3 rühma (erisused kokkuleppel juhendajaga).
3. Kõik õpetajad esitavad ettenähtud tähtajaks kooli juhtkonnale uurimistööde teemavaldkonnad või praktilise töö või ürituse teemavaldkonna, mida nad on kompetentsed juhendama.

4. Kui õpilane on valinud, õpetajate esitatud nimekirjast või omapoolsest huvist lähtuvalt, praktilise töö teemavaldkonna, siis tutvub juhendaja õpilase koostatud esialgse töö- ja ajakavaga.
5. Koos õpilasega täpsustab juhendaja praktilise töö teostamise võimalikkust ja aega.
6. Õpilane ja juhendaja arutavad läbi praktilise töö tegemise ja väljundi ning kinnitavad kirjaliku kokkuleppe. Allkirjastatud dokument „Gümnaasiumi uurimistöö või praktilise töö teema ja juhendaja valiku kinnitus“ esitatakse uurimistöõde koordinaatorile.
7. Juhendaja ja teema (valdkond) valik kinnitatakse uurimistöõde koordinaatori juures oktoobrikuu jooksul.
8. Juhendaja soovib õpilasele teemakohast kirjandust, annab praktilisi nõuandeid töö teostamiseks ja aitab õpilasel koostada materjale, mis kajastaksid praktilise töö teostamise erinevaid etappe ning mida kasutatakse hiljem töö kaitsmisel ja hindamisel.
9. Õpilane viib praktilise töö läbi juhendaja soovitude järgi kooskõlastatud ajagraafiku alusel. Juhendaja tutvub õpilase erinevate tööetappide ja tulemustega ning vajadusel teeb ettepanekuid.
10. Juhendaja jälgib ajakavast kinnipidamist ja õpilase tööprotsessi, rühmatöö puhul suunab rühmaliikmete tööjaotust.
11. Juhendaja aitab vormistada praktilise töö kirjalikku kokkuvõtet, mis koosneb teooriasast, töö käigu kirjeldusest ja tulemuste kajastamisest, kokkuvõttest ning resümeeist. Jälgib vormistamise puhul VG õpilasuurimuse koostamise juhendi nõuetest kinnipidamist.
12. Praktilist tööd võib teostada ja esitleda kogu õppeaasta jooksul (nt. üritusel), kus viibivad ka hindamiskomisjoni liikmed. Praktilise töö esitlemine koos kirjaliku osaga toimub hindamiskomisjoni ees ettenähtud ajal.
13. Juhul kui praktilises töös esineb olulisi puudusi (esineb jämedaid tehnoloogilisi või terminoloogilisi vigu, autoriõiguste rikkumisi, plagiaati jne), võib juhendaja õpilast kaitsmisele mitte lubada.
14. Juhendaja leiab õpilase praktilisele tööle ainespetsialistist retsensendi ja vastutab õpilase töö edastamise eest retsensendile, vähemalt 2 nädalat enne töö kaitsmist.
15. Kui juhendaja on lubanud õpilase praktilise töö kaitsmisele (allkirjastanud õpilase annotatsiooni), siis sellega ta on väljendanud, et töö vastab Vändra Gümnaasiumis kehtivatele praktilise töö koostamise nõuetele ja soovib lugeda töö edukalt sooritatuks.

16. Juhendaja esitab töö kohta hindamiskomisjonile oma kirjaliku arvamuse arvamuse ja hinnangu õpilase koostööle. Juhendaja pädevusse ei kuulu töö hindamine (vt VG õpilasuurimuse koostamise juhend, lisa 10 „Juhendaja annotatsioon“).
17. Juhendaja vaatab üle ja annab täiendavaid soovitusi kursusel valminud õpilase kaitsekõnele.
18. Õpilasel mõjuvatel põhjustel esitamata jäänud praktilise töö korral vormistab juhendaja õpilase kohta teate, kus näitab ära põhjused, miks praktilist tööd ei saa kaitsta õigeaegselt. Juhendaja esitab hindamiskomisjonile mõeldud teate loovtööde koordinaatorile üks nädal enne ettenähtud kaitsmist.

Kasutatud allikas

HT määrus nr 62 (2011). *Õpilasuurimuse ja praktilise töö ettevalmistamise ning hindamise tingimused ja kord* <https://www.riigiteataja.ee/akt/103092013014> (22.10.2015)